1e zondag van de advent (C), 28 november 2021
Jeremia 33, 14-16; Lucas 21, 25-28.34-36
Monique Derks

Wees waakzaam

Van een joodse rabbi wordt verteld dat er een stel geleerde, wijze mannen bij hem waren: Hij vroeg hun: 'Waar woont God?' Ze begonnen te lachen en haalden hun schouders op: 'hoe kun je zoiets vragen? Heel de wereld is toch vol van zijn heerlijkheid!' Maar de rabbi bleef zijn vraag stellen. Tenslotte gaf hij zelf als antwoord: 'God woont waar je hem toelaat.'
De advent, die vandaag is begonnen, zou je een tijd kunnen noemen om God toe te laten. Hij klopt aan onze deur om binnen te mogen komen. In de advent bereiden wij ons voor op een zo intens mogelijk vieren en beleven van Gods wonen in ons midden. Zo geven wij vorm aan onze toekomstverwachting.

We hebben aan het begin van de viering de eerste kaars van de adventskrans aangestoken en zongen daarbij het lied Rorate. Dat licht zal onze duisternis verlichten en spreekt ook het verlangen uit naar God. Het refrein Rorate laat een grote beweging horen van boven naar beneden: de hemel daalt af naar de aarde. Het heil zal toch echt uit de hemel moeten komen, als het op onze aarde veel ellende is. De verlatenheid, ons smeken en dralen voor God, dit alles klinkt terug in de muziek van Rorate. We denken zo vaak dat we het wel zonder God kunnen stellen. Zijn wij mensen de maat van alle dingen geworden? Kijk naar onze kerken: vele ervan zijn leeg, sommige zijn tot puin vervallen. Zo ook Jeruzalem, de tempel, verwoest; de heilige stad is verlaten en tot woestenij vervallen. Leeg en verlaten als een woestenij, zo wordt ons binnenste als we van God weglopen.

Het kost weinig moeite eigentijdse parallellen te vinden voor de angstaanjagende beelden uit het evangelie van vandaag. Denk maar aan de internationale politiek, aan al die gebieden waar oorlog en terrorisme aan de orde van de dag zijn. Of aan allerlei inbreuken op mensenrechten, generatieconflicten, de toeslagenaffaire, de pandemie. Het leven van mensen wordt gekenmerkt door angst.
Waar moeten wij, die in deze tijd leven, onze aandacht op richten? Hoe bereiden wij ons voor op de komst van de mensenzoon? Het is belangrijk dat we waakzaam zijn en God toelaten in ons leven en natuurlijk omzien naar elkaar, met name de kwetsbaren, waar ook ter wereld.

Hoe doen we dat met elkaar? Ik denk dan bijvoorbeeld aan: een kerkgemeenschap als een veilige haven waarin mensen elkaar vrij en aandachtig maken voor wat er in onze tijd gebeurt. Een kerk als een ruimte voor gesprek en overleg om de tekenen van de tijd te leren

verstaan, om de horizon van onze geschiedenis af te tasten naar tekenen die duiden op de komst van de Heer in onze tijd. In deze open ruimte voor onderlinge ontmoeting ontdekken we dan wellicht dat onze ervaringen door anderen gedeeld worden. Van daaruit kunnen we met elkaar samenwerken en de schouders er onder zetten. Dat is immers ware solidariteit: mensen die naar elkaar luisteren, elkaars eigenheid waarderen en voor elkaar opkomen.

In het evangelie zegt Jezus ons: 'Wees waakzaam en bid onophoudelijk (…) om voor de Mensenzoon te kunnen verschijnen.' Met elkaar alert zijn en blijven bidden -als we dat doen, worden we vrij om de komst van onze Heer mee te maken, ook al moeten wij door allerlei crises heen. 'Wanneer dat alles staat te gebeuren,' zegt Jezus, 'richt je dan op en hef je hoofd, want jullie verlossing is nabij!'
In dit licht mogen we ook de eerste lezing verstaan, waarin de profeet Jeremia de mensen aanzegt dat een rechtmatige telg uit het geslacht van David het volk komt redden. Hij zal 'in het land recht en gerechtigheid handhaven.' Jeremia staat vooral bekend als onheilsprofeet. Hij zag met eigen ogen de verwoesting van Jeruzalem en ondervond aan den lijve de catastrofe van de ballingschap. Toch is Jeremia geen zwartkijker. Hij verkondigt ook de boodschap van hoop.

We moeten met de tijd leren leven. Onze tijd is niet het einde van een lange voortijd; hij is het begin van een toekomst. Deze toekomst mogen we verwachten en in die verwachting kunnen wij vol raken van God. De hunkering naar een nieuwe tijd is niet uit ons hart weg te branden, omdat God in ons woont en steeds opnieuw toegelaten wil worden. De advent omvat dus niet alleen vier weken voor Kerstmis, maar ook een houding van waakzame gelovigen die verlangen. Advent is leven in verwachting, met een scherp oog voor wat die verwachting bedreigt, voor wat God buitensluit en zijn nieuwe wereld tegenhoudt. Advent is zien hoe ver de nacht al is, uitkijken naar de dageraad die komt. Mogen wij met elkaar uitzien naar Hij die komt.
Amen.